

איצרות רבותינו

נערך ונסדר ויוצא לאור בס"ד
ע"י מערכת בית צדיקים

פנינים מובחרים, מאמרים יקרים
כספירים ויהלומים מלוטשים מתוך אוצרות רבותינו הק

ילקוט פניני קודש

ניצני אור, שביבי אש, מלוטש מתוך שיתות רבות קודש
מאת כ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א
ליקוטים קצרים השונים לכל נפש להלביב לב ונפש

פרשת נצבים-וילך

הרה"ג ר' יעקב יוסף של"ף שליט"א מוה"ר שמואל
קדוש ז"ל נערך בסיוע יחידת הדת

הכנה לראש השנה

**בהגיע ראש השנה
יש להתחזק בעבודת ד'
בשמחה וברחמימות
ולא עצבות ח"ו**

אתם נצבים היום כולכם לפני ד'
אלהיכם ראשיכם שבטיכם וב' (כט, ט).
ודייקו המפרשים שלכאורה תיבת
כולכם מיותר, והלא להלן מינה הוא
מפרט כולם, ראשיכם שבטיכם וכו',
ומסיים כל איש ישראל, ואם כן תיבת
כולכם למה לי.

והנה בספרים הקדושים פירשו,
דחיבת היום סובב אראש השנה. ועל
זה הדרך יש לפרש בהקדם הא דאיתא
בספ"ק באר משה (בפרשתן עה"פ
לעבר בבית וגו, ד"ה א"י הג') שבתוך
דבריו הקדושים מבאר גודל ענין מצות
תקיעת שופר, כי הנה אחד מהטעמים
המפורסמים לתקיעת שופר הוא מפני
שראש השנה הוא יום הרת עולם
והתחדשות הבריאה, וכמו שבביראית
האדם בראש השנה בבראשית
היצירה היתה בחינת התגלות מלכות
שמים, כי אין מלך בלא עם וברא
אלהים את האדם על מנת שיעבדוהו
ויעשה רצונו ית"ש, ושיתן וידע
כי הוא מלך על כל העולם כולו,
הכי נמי בכל בראש כל שנה ושנה
שמתחדש כל הבריאה והיצירה,
יש גם כן אותו בחינת והארה של
התחדשות מלכות שמים.

וכמו שלהבדיל אלף אלפי אלפים
הבדלות במלך בשר ודם כשמכתיבים
אותו למלך נהוג שתוקעים לפניו
בחצוצרות ושופרות ומכריזים יחי
המלך, כמו כן בהגיע יום הגדול
והנורא ראש השנה נצטוונו לעשות
כפי קמ שכלנו והשגתנו לתקוע
לפניו בביבול בשופר, ועל ידי זה
אנו מקבלים עלינו עול מלכותו
יתברך ויתעלה.

וכותב שם דברים נשגבים, כי בכל
ראש השנה כשאנו מקבלים עלינו
עול מלכות שמים מחדש, הנו
מרגישים התחדשות ושינוי מעם
ורחי לשבח בענין קבלת עול מלכות
שמים, עיי"ש.

והמכון בדבריו הקדושים הוא,
שבהגיע ראש השנה מרגיש הנשמה

ומעתה יבואר כמין חומר סמיכות
הפרשיות, והנה כשנחבונן נראים
כשני הפכים ומילי סתראי, כי נצבים
היינו עמידה, ואילו וילך היינו
הליכה, אמנם נראה הכוונה, את"ם
נצבים, תיבת את"ם מורה על צרכי
האדם ועניני הגשמיות, ועל משקל
אומנם ז"ל (בצה"כ: כח:) לכם (שמות
יב, טז) לכל צרכיכם, וכלומר בזכות
שהאדם מעמיד ומצי"ב עניני עצמו
על הצד למען כבוד שמו ית'. ולכן
כתיב לבב"ו סימן, כי מורה על רצון
ל"ב האדם ועניני עצמו.

אזי בזכות זה, ויל"ך משה, נודע
מספרי קודש שמהם רבינו הוא סוד
הדעת, וכלומר שדעת האדם הולך
וגדל עד אין שיעור וערך, ובבחינת
דע"ת קנית מה חסרת. ולכן יש
ביחוד מספר ע' פסוקים, לרמוז שעיני'
שכל האדם נפקחים, ומתעלה
מעלה מעלה ברוחניות ובעבודת
השי"ת.

(שב"ק פרשת נצבים-וילך שנת תש"פ לפ"ק
בקדושה רבה)

אלול, שלרגל נישואיו קיבל הון
רב לנדון, אך הרגיש שזה מבלבלו
בעבודת השי"ת, לכן התפלל אל ד'
שהממון יאבד ממנו, וכך הוה, שלא
היו ימים מועטים וכל ההון הלך
לטמיון. אמנם לעומת זה הרגיש
אחר כך התעלות עצומה בעבודת
השי"ת ועלה ונתעלה במעלות
קדושים וטהורים.

ופירשו בזה אחד מהצדיקים
ונכנראה הרה"ק רבי שמואל מסלאנים
זצ"ל מה שאמרו חז"ל (קה"ר ז, לב)
דעת קנית מה חסרת, שהכוונה בזה,
דעת קנית, פירוש אם זכית לאיזה
מדרגה בעבודת ד' ובדעת דקדושה,
מה חסרת, כלומר מה חסרת משלך
עבור זאת, כי בכדי שיזכה האדם
להתעלות בעבודת השי"ת בהכרח
צריך לחסר משלו ולבטל רצונו
מפני רצון קונו, ולפי כמה שמחסר
מעניני עצמו, מדה כנגד מדה וזכה
לעלות מעלה מעלה ברוחניות. והרבי
ר' מיכל ז"ל כיון שהפקיד כל אשר לו
במסירות נפש זכה להתעלות במדרגות
נשגבות בעבודת השי"ת, עתהוד"ק.

**בזכות ששובד השי"ת
במסירות נפש וזכה
להתעלות גדולה
ולסיוע מלמעלה**

**בסמיכות הפרשיות, אתם נצבים
היום כולכם וגו' (כט, ט) וילך משה
וידבר את הדברים האלה אל כל
ישראל (לא, א).**

וגם לתת מעם לשבח במספר
הפסוקים וכן בחסימינים שנתנו
בעלי המסורות, שבפרשת נצבים
יש מספר מ' פסוקים, לבב"ו סימן,
ובפרשת וילך יש מספר ל' פסוקים,
וכתבו בעלי המסורות שעם המ'
פסוקים של פרשת נצבים ביחד יש ע'
פסוקים.

ויש לפרש בהקדם מה ששמעתי
מפ"ק כ"ק מרן אדמו"ר מו"ח
זצ"ל שסיפר ששמע בימי בחרותו
מפי הנה"צ רבי מאמ"ל סלאנים
זצ"ל מירושלים עיה"ק, עובדא דהוה
בהרה"ק הר"ר מיכלי מולאמשוב
זצ"ל ניומא דהילולא קדישא כ"ה

הכנה לסליחות

**בזכות אמירת הסליחות
מתעורר רחמים רבים
על כלל ישראל**

מנהג סליחות מפיח ומשריש
בלבות בני ישראל התעוררות עצום
ורגשי אש קודש, שקמים השכם
בבוקר ורצים לבית המדרש, על
דרך הכתוב (תהלים נה, טו) בבית
אלהים נהלך ברנש, ומתעוררים
לתשובה אמיתית בתוכניות הלב,
ומתוודים ובוכים על כל אשר
עיוותו וקלקלו משך ימות השנה.
וכל אלה מעורר הי"ג מדות של
רחמים ומהפך מדת הדין לרחמים,
וכפי שאכן נוהגים לומר השלש עשרה
מדות של רחמים כמה פעמים בסדר
הסליחות.

ונראה להעמיס זאת בהפסוק (תהלים
פד, ה) אשר יושבי ביתך וגו' אשר
מתחילים בה סדר הסליחות. והנה
הטעם הפשוט מבואר בלבוש (א"ח ס'
תקפ"א סעיף א'), מפני שסדר הסליחות
נקבע כעין סדר התפלה, כי אמירת
אשרי וכן הפסוקים לך ד' הצדקה וגו'
הם כעין פסוקי דזמרה לפני התפלה,

והסליחות עם הי"ג מדות שאומרים
בין כל אחת ואחת הם במקום תפלת
שמונה עשרה, ואחר כך אומרים
תחנון ונפילת אפים כעין שעושים
אחר תפלת שמונה עשרה, ולפיכך
אומרים אחר כך קדיש שלם הגם
שבכל השנה אין אומרים קדיש שלם
אלא אחר התפלה דהרי אומרים בה
התפלה צלותהון וכו', כי הסליחות הם
כעין תפלה נוספת על שארי התפלות.
אמנם נראה לרמוז בזה ענין התנוצצות
הי"ג מדות של רחמים בכח אמירת
סליחות.

דהנה אומרים סליחות הן בחודש
אלול והן בעשרת ימי תשובה,
ובמנהג אמירת סליחות יש מנהגים
שונים שיש נוהגים להתחיל לומר
סליחות מראש חודש אלול ואילך עד
יום הכיפורים (ע"י שו"ע שם) ומנהגינו
להתחיל באמירת סליחות רק בימים
האחרונים של חודש אלול (רמ"א שם),
ונראה מזה שסידור המנהג הוא לומר
סליחות כל חודש אלול מנהגינו הוא
בבחינת הכל הולך אחר החתום. וענינו
(ע"י טור שם) מפני שבראש חודש אלול
עלה משה רבינו ע"ה פעם שלישית
לשמי מרום לבקש רחמים ותחנונים
על עדת בני ישראל שסילח להם

הקב"ה, ומשך אלו ארבעים יום שהה
בשמים, וביום הכיפורים זכה שהקב"ה
אמר לו סלחתי כדברך (פרקי דרבי
אליעזר פרק מ"ו, ועיי"ש בטור"ק סק"א ומג"א
סקי"ב).

ובענין זה כתבו הקדמונים ז"ל
(אבודרהם תפלת ראש השנה ד"ה והטעם) רמז
בפסוק (שה"ש ג, א) אֲנִי לַיהוָה יְרוּדִי
ל"י, שהראשי תיבות הוא אלול,
הסופי תיבות הוא ארבעה יודיין
שעולה בגימטריא מספר ארבעים כנגד
הארבעים יום של חודש אלול ועשרת
ימי תשובה, כי אז נהפך הקב"ה לידיד
ואוהב אל האדם השב בתשובה,
עכ"ד.

ועל זה הדרך נוכל להעמיס בתיבות
אשרי יושבי ביתך אשר מתחילים
בהם סדר הסליחות, כי הראשי תיבות
עולה בגימטריא י"ג והסופי תיבות
עולה בגימטריא מספר ארבעים, ומרמז
שזכות שבעי ישראל מקיימים מנהג
אמירת סליחות בהתעוררות רבה
ובכוונת הלב אשר שורש המנהג
הוא לומר משך כל הארבעים יום
מעוררים על עצמם הי"ג מדות של
רחמים.

(שב"ק פרשת נצבים-וילך שנת תשע"ג לפ"ק
בסעודה שלישית)

ברוך אשר יקים את התורה הזאת

הנו פונים בזה בבקשה נמרצה לגיבוי לב להטות שכם ולהיות לאחיעזר ולאחישך
בסכומים הגונים לכלכל הוצאות הגליון העולה בדמים יקרים,
בכדי שנוכל להמשיך הלאה בעבודת הקודש בס"ד

אפשר לפנות להרב חיים אלישע אייזן שיח"י במספר: 347.498.4170
או להאב"ק הקר ר' שמעון זאב מינצער שיח"י במספר: 347.902.3939

צדיקים במיתתם קרויים חיים

איזא בספר הספר מר (הספר הנ"ל ר' יחאל טייטלבוים זצ"ל אב"ד קאלמנא על אביו הגה"ק ר' אברהם ארן טייטלבוים זצ"ל אב"ד קאלמנא, לוב תרע"א לפ"ק) "בזמן שהצדיק בעיר הוא הורה הוא זיוה הוא הורה, וכשנפנה מן העיר פנה הורה פנה זיוה פנה הורה, וכמו שהספד הרב הצדיק מבאבין זצ"ל את אביו ר' הגאון הקדוש משינאווע זצ"ל, ואמר בזה הלשון, העולם אומרים שהרב הצדיק משינאווע נפטר מן העולם, אבל אני אומר שהעולם נפטר בחיים חיותו בעלמא דקשומ, וכמאמרם, צדיקים במיתתם נקראים חיים, אבל לאנשי דורו נסתלק, כי כל אחד ואחד מרגיש שנחסר לו הצדיק, ודפ"ח".

(תשובות חן לבדו הרה"ק ר' שלמה אברהם פאלמאן שליט"א דומ"ץ בקארלסבורג וחבר ד"ץ קב הישר, שומעיה דבר זה לדידו)

[ויעיין מה שספר בזה ב"ק מרן אדמו"ר ע"ה שליט"א, שמוצג"ש פרשת שקלים שנת תשכ"ח לפ"ק במלוא מלכה, אחר שנשתק ב"ק האדמו"ר ר"י מסאמטאר זצ"ל ל"ע, שה ב"ק מרן אדמו"ר הגה"ק מוה"ש זצוק"ל לעורר רחמים עבורו [וכידוע שאכן פעל עבורו רפואה שלימה, ואכמ"ל], ובתוך הדברים סיפר כעין ה"ל, שכאשר נשתק הרה"ק משינאווע ז"ע וחלה בחלו האחרון סמוך להסתלקותו לחי עד, נענה אחיו הרה"ק מנארליץ ז"ע ואמר, "נישט דער ברודער איז געווארן געלעבט, די וועלט איז געווארן געלעבט!"]

תיקון נשמות

סיפר הרה"ק ר' משה דוד שטראם ע"ה [חלק מזה סיפר ב"ק מרן אדמו"ר ע"ה שליט"א ששמענו מפיו], שפעם מחמת איזה סיבה קרא צדיק אחד מצאצאי מרן רביה"ק מצאצא ז"ע תגר על שכן אחיו ב"ק אדמו"ר הראשון זצ"ל מנהג באדמו"רות. וקם ב"ק אדמו"ר הראשון זצ"ל ונסע על שבת קודש אל הרה"ק מוה"ק מבעלזא ז"ע אשר היה זקן צדיק הדר, להתייעץ עמו אולי יעזוב הנהגת האדמו"רות.

ובערב שבת קודש קרב הרה"ק רבי יהושע מבעלזא זצ"ל את ב"ק אדמו"ר הראשון זצ"ל, והכניסו לבית

התבשיל והראה לו היאך שהכין ומלא את הדגים לכבוד שבת, אשר בבעלזא היתה זאת ענין גדול.

במשך השבת כיבדו הרה"ק מוה"ק מבעלזא זצ"ל בכמה כיבודים. והחסידים היושבים תמחו למה מכבדו בכמה כיבודים, כי בבעלזא היה נהוג שאפילו צדיק ואדם גדול לא היו מכבדים אלא בכיבוד אחד, וחרה להחסידים למה מכבד את ב"ק אדמו"ר הראשון זצ"ל ביותרת הכבוד, וכידוע שהחסידים היושבים בבעלזא בטבעם היו אנשים חריפים. וביאר להם הרה"ק רבי יהושע מבעלזא זצ"ל למה מכבד את ב"ק אדמו"ר הראשון זצ"ל יותר משאר צדיקים, ואמר להם מעטמו ונימוקו [ראה בסמוך].

[וסיפר ב"ק האדמו"ר מבעלזא שליט"א (כאשר ביקר אצלו ב"ק מרן אדמו"ר ע"ה שליט"א, וגם בעוד הדמיונות) שפעם כאשר שבת ב"ק אדמו"ר הראשון זצ"ל אצל הרה"ק מוה"ק מבעלזא זצ"ל, בליל שבת קודש אצל קבלת שבת ותפלת ערבית עמד הרה"ק רבי יהושע מבעלזא זצ"ל במקומו בצד ימין ארון הקודש אצל העמוד של הבעל תפלה, וכיבדו את ב"ק אדמו"ר הראשון זצ"ל להתפלל בצד שמאל ארון הקודש.

ואחר התפלה תיכף אחר קריש פנה הרה"ק רבי יהושע מבעלזא זצ"ל לצד שמאל וקדם את פני ב"ק אדמו"ר הראשון זצ"ל ואמר לו "גוט שבת", בכדי לכבדו ביותרת הכבוד, ולא המתיך עד שבא ב"ק אדמו"ר הראשון זצ"ל אליו.

אחר כך נימק הרה"ק מוה"ק מבעלזא זצ"ל למה כיבד כל כך את ב"ק אדמו"ר הראשון זצ"ל, ואמר, "נישט נאר ווייל ער איז א נאן, נישט נאר ווייל ער איז א צדיק, נאר אויך ווייל ער האט געעפענט א "ישיבה" להדינו שפתח את "ישיבה הראשונה במדינת גאליציע".

במוצאי שבת קודש כאשר נפרד ב"ק אדמו"ר הראשון זצ"ל מוה"ק מוה"ק מבעלזא זצ"ל, שאלו שמו יעזוב הנהגת האדמו"רות וכו"ל. השיב לו הרה"ק רבי יהושע מבעלזא זצ"ל, "חס ושלום! אויף אלע ביימער (לפי נוסח אחר, אויף אלע בעיר אירם) זענען דא נשמות וואס ווארען אויף א תיקון, ציער צדיק האט זיך זיין נענטש וואס נעקערט צו אים, וואס נאר ער קען מתקן זיין די נשמות".

(מפי כמה מוקדי אנשי שיחיו ששמעו מפי הרה"ק ר' משה דוד ע"ה)

ברך עלינו את השנה הזאת

סיפר הנה"ק ר' חיים קופפערמאן ז"ל, שהיה נוכח פעם בערב ראש השנה לפנות ערב כשהיה רבינו הקדוש ציון זצ"ל בדרכו לתפלת מנחה, והיה שרוי בדביקות נפלאה ותפוס שרעפים, ופניו חק' לדרוש באש קודש, והיה מסתכל כלפי מעלה על חושי העלוקה"ק שהיו תלויים ברחוב למעלה, ושם אודות זה, והיה ניכר שיהיה לו בזה ענין נשגב, ואין אתנו זיכר עד מה. ופתאום הפליט מפיו קדשו ואמר, "עדיין יכולים להוושע עתה, והגם שכבר נמו צללי ערב, עם כל זה הרי הגנו הולכים להתפלל תפלת מנחה ונאמר ברך עלינו את השנה הזאת".

(מפי בנו הרה"ק ר' אליהו קופפערמאן שליט"א אב"ד"ק סאכטשטוב ומשיגה כוללנו)

תר"ף לחלצ'ם ממצר

סיפר הרה"ק ר' אברהם'לי מאנדלבוים ע"ה, שביום א' הסליחות שנת תר"פ לפ"ק, כאשר יצא רבינו הקדוש ציון זצ"ל מבית המדרש במישלעניץ יצא אשר שהה שם באותה תקופה, פיוס לעצמו מנוסח הסליחות (במוצאי מנחה וכו') "כוננת מאו תר"ף לחלצ'ם ממצר", ואף הוא היה מתכוון כלפי מאורעות הימים הקשים הרה בתום ימי מלחמת עולם הראשונה שנת תר"ף לחלצ'ם ממצר וצוקה.

(מפי הרה"ק ר' חיים איינהארן שיחי')

נתן בי עיניו

תחת אחד השיחים הפליא ב"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זצוק"ל כחו הגדול של זקנו רבינו הקדוש ציון זצ"ל, שלמרות שהסתופפו בצלו חק' אלפי חסידים, והיה מרוד בקריאת פתקאות ושאר

עניני האדמו"רות, עם כל זה היה משפיע גדול על הבחור חמר, וכאשר רק נתן עיניו חק' על בחור, היה לו השפעה גדולה להחזירו למוטב, ונתעורר הבחור לתשובה ותיקון המעשים (וראה עוד מזה בתולדו לשב"פ כי תצא העלילה).

אל תתחבר עם רשע

סיפר הרה"ק ר' נחמיה שענהגוט ע"ה מצאנו בני ברק, שאם אמנם שרבינו הקדוש ציון זצ"ל היה קנאי גדול נגד גנע הציונות, עם כל זה לא היתה דעתו נוטה בהבחורים ישתתפו בהפגנות, אלא סבר שיש להם לעסוק בתורה בין כותלי בית המדרש, כי אין לנו שיעור רק התורה הזאת.

ופעם כששט מזה רבינו הקדוש ציון זצ"ל, הביא ראה מזה שארע, שרשע אחד דאקאמאר מארן שר"י כשסיים את דרשתו בעיר קראקא יצא, ועמדו סביב בחורים חסידים והפגינו נגדו, וזרקו ידקות רקובים וכדו', ורצו מעריציו להשיב נגדם.

אבל אותו רשע לא הסכים, ואמר להם, "עליהם אין לי כלום, כי הם הרי כבר עומדים פה ליד, ובמשך הזמן כבר אמצא מקום בלבם איך למשכם אלי שיהיו משלנו. אנו צריכים לעבוד על הבחורים שעדיין יושבים בין כותלי בית המדרש ואין להם שום משא ומתן אתנו, והני צריך למכס עצמה היאך למשכם לצאת מבית המדרש להפגין נגד".

והביא רבינו הקדוש ציון זצ"ל ראה מזה, שיש להתרחק מהרשעים במשחור קשת, ולא יהא שום מנע ומשא עמכם, ומאויבי תחבמני שההפגנות בלתי טובים.

אנשי בשורה אנו היום, והנו לבשר בקהל רב, שבדעתנו ברצו"ה לערוך ולהוציא לאור **ספר "קדוש במלוכה"** תיאור חודש תשרי יחד האיתנים בצל קדשו של ב"ק מרן אדמו"ר הגה"ק בעל קדושת ציון זצוק"ל הי"ד

[בדוגמת ספר "מלך במסיו"ר על חודש ניסן שובי לה"ל]

ובס"ד יש תחת ידיו הרבה ענינים ועובדות, אנוס בקשתנו שטוחה לאנשי שלוש ד' בכל אתר ואחר, שכל מי שיש תח"י ענינים תלבוטות הנוגעים לו, אנו אל ימנע סוג מבצעו וימסרם אליו במקום האפשרי, ויהא חלקו בין מוכי הדברים אשר אין חטא בעל יד.

אפשר למסור להרב יצחק יהודה אפסל שיחי' או להשאיר מודעה על קול באבוב בסניף 8 במסדרון סניף, והרב חיים אלישע אייזן שיחי' או לשלוח בדואר עלקטמרא"י.

לאחר הדפוס יצא יחד לעצמי שיחי' עוד גליון המופקד



קדוש במלוכה

הרב חיים אלישע אייזן שיחי'

"וואס זאל איך זאגן", והפליט מפיו קדשו ואמר, "אבער איך מעין (-) קען זיין אן די באבע איז גערעכט. זי דארף נישט ועלן הערן איין פרעמדן קידוש. אן (-) בכלל איז צער, וועט זי נישט קענען איבערטראגן".

נענה הרה"ק ממשערקאס זצ"ל ואמר, "נא, אז דא (-) האסט שוין גע'פסקט', וועט אויך זיין. נאר ס'זאל נישט זאגן דויערן אויף איינעם צום צווייטן".

וכך הוה, שלל היו ימים מועטים, ונסתלקה הרבנית לבית עולמה, ואחר חדשים ספורים נסתלק הרה"ק ממשערקאס זצ"ל ועלה לגנו מרומים".

ורואים מזה שגב גדולתו של אא"י הרה"ק רבי מאטילי מהארנאטטייפל זצ"ל, שאע"פ שהיה אב"ד צעיר לימים עם כל זה קיבלו בשמים את אשר פסק.

לא להנאת גופי

שמעתי מ"ק מרן אאמו"ר הגה"ק זצוק"ל הי"ד, שחז"ו הרה"ק רבי מאטילי מהארנאטטייפל זצ"ל היה רגיל לעשן תמיד, וראה בכו עינו היאך שכאשר אכל אא"י הרה"ק רבי מאטילי מהארנאטטייפל זצ"ל מרק, אכל כן אחת מרק, ותיכף עישן במקטרתו, ושבו אכל כן מרק, ושבו עישן, וחרור חלילה. כי לא רצה לתעם טעם באכילה, לכן עישן לבטל טעם המרק.

ופתח הרה"ק ממשערקאס זצ"ל ואמר, "איך מיט זיין באבע האבן מיר א דין תורה, און מיר האבן נישט ווער זאל פסק'ן דעם דין תורה. האבן מיר אפגעשמועסט דא (-) וועסט פסק'נען". ואא"י הרה"ק רבי מאטילי מהארנאטטייפל זצ"ל נחרד קצת לשמע הדברים, שיעשרך לפסוק דין תורה בין זקני הרה"ק ממשערקאס זצ"ל וזקנית הרבנית ע"ה.

ויען הרה"ק ממשערקאס זצ"ל ויאמר, "איך זאג, אז איך דארף געין (-) פריערט אויפ'ן עולם העליון, פאר זיין באבע. ס'וועט פאר איך זיין א טובה אז איך וועל ארויסקומען פריערט. דאס איז מיין טייגע (-) שעה). און זאל די באבע זאגן וואס איז איר'ס (-) טעה שעה)".

אמרה וזקנית הרבנית ממשערקאס ע"ה, "אן (-) איך זאג, איך האב מיך נישט פארדינט ביי אים, אז איך זאל דארפן הערן איין פרעמדן קידוש. איך וויל נישט דא בלייבן. וויל איך געין (-) פריערט. דא (-) זאלסט פסק'נען ווער איך גערעכט".

ונחרד אא"י הרה"ק רבי מאטילי מהארנאטטייפל זצ"ל מאוד וילפת, שהטילו על שכמו המשרה לפסוק מי יסתלק מן העולם תחילה, וזקני הרה"ק ממשערקאס זצ"ל אז וזקנית הרבנית ע"ה. ונשבר לבו בקרבן ואמר,

המשך ויספר שלמה

אך ב"ק אאמו"ר זצ"ל אמר שאני מסכים להיות סנדק בהברית רק אם תגזו שערות ראשה.

ומסר לה בעלה האב"ד דברי ב"ק אאמו"ר זצ"ל והתנען אליה שתגזו שערות ראשה, אך לא הסכימה בשום אופן. וחרו ל"ק אאמו"ר זצ"ל והגיד לו את אשר אירע. אבל ב"ק אאמו"ר זצ"ל עמד איתן בדעתו ואמר, "איך מי נישט זיין קיין סנדק נאר אויב זי שערט זיך אן די האר".

והלך בעלה הלך ושוב כמה פעמים להשתדל ליישר את ההדורים, אך לא עלה בידו. עד שלבסוף שלח אליה ב"ק אאמו"ר זצ"ל כמה נשים צדקניות שישפילו אצל היולדת שתגזו שערות ראשה, עד שנעתרה לבקשתם ועשתה כן. והברית מילה התקיים רק אחרי הצהריים, וב"ק אאמו"ר זצ"ל שרת כסנדק.

שליש בעליונים ובתחתונים

אחר כמה שנים העתיק אא"י הרה"ק רבי מאטילי זצ"ל את מגוריו להארנאטטייפל יע"א וכיין שם באדמו"רות עד בדיוות אב"ד צעיר לימים. והיה היום הרגיע אליו מכת"ק מוקיני הרה"ק ממשערקאס ז"ע, שהוא וזוגתו הרבנית [דבורה לאה] ע"ה קרובים לו שיבוא אליהם למשערקאס לעשות את השבת.

יא. עוד בחי' זקני הרה"ק ממשערקאס ז"ע. יב. עוד ראש חודש סיון שנת תרל"ז לפ"ק. יג. ר' אלעזר שנת תרל"ז לפ"ק. יד. לציון יאמר שבספר חק' עמק החכמה (ספר יסוד יב"ח) דפוס הספר שאמר על חמוי מרן בריה"ק מצאנו ז"ל ועל זקני הרה"ק ממשערקאס ז"ע, אשר שניהם נסתלקו באותה שנה, והלך'ם בתוך הדברים, "ישתח'ו הנה קרה לי בשנה זאת, אשר מקדום נלקח מאתנו ונשר הגדול שר התורה וחסדו יקדש מסאנדו ז"ע וע"ה, ואחרון הבדיד, זקני הקדוש וחסדו והסוד המפורסם איש אלקי קדוש ומרא הכי"ר, ע"ה". יז. יע"ה מזה שסיפר הגה"ק אב"ד"ק סאטמאר זצ"ל, שכאשר נשאל פעם דודו רבינו בענין זה, שהיה לו להרה"ק ממשערקאס זצ"ל להשתמש בעצתו של רבי יהודה הנשיא שבה בכל שבת לאחר פטירתו לעשות קידוש עבור זוגתו ודאיתא במגדא (ספר חסידים) השיב רבינו, שאני נזהר, וזאת דומה מקדום מעולם העליון לקדוש בחיים חיותו שמוציא את הקדוש בשפתיו, והם שתי בחינות אחרות לגמרי. ט. שכידות היה ב"ק מרן אדמו"ר והגה"ק הקדוש זצוק"ל הי"ד חתן הרה"ק רבי מאטילי מהארנאטטייפל ז"ע.

עניני תפלה [א]
ותרת הכבוד

בשבת סליחות באחד השנים האריך רבינו מהר"ש ז"ל בנעום שיח קדשו בגדל החיוב לכוון בעת התפלות בימים הקדושים הממששים ובאים, ואמר שצדיקים אכן מכונים הכוונות העליונות, אך אנו צריכים להתחזק לכוון לכל הפחות פירוש המלות. ואמר רבינו מהר"ש ז"ל שנתעורר לשוח מזה לפני הציבור, כי כמה ימים קודם לכן כאשר שהה עלי גופש [בווייטליע"ק אשר שם שהה בימות הקיץ] נראה לו בחלום שהוא נמצא בעיר אושפיצין יע"א בבית הרה"ג החסיד ר' יעקב דוד בארנפריינד ז"ל הי"ד, שכידוע היה לו בביתו אוצר הספרים רבת, מלא ספרים ישנים ועתיקים.

וסיפר רבינו מהר"ש ז"ל שנראה לו בחלומי הדיך שהוא עצמו הוציא ספר אחד מארון הספרים וראה שהוא ספר על פירוש המלות, ופנה לדרום ושוב הוציא ספר אחר מארון הספרים, וראה שהוא ספר על פירוש המלות, וכן כאשר פנה לצדדים אחרים והוציא ספר מארון הספרים תמיד עלה בידו ספר על פירוש המלות. וכשפנה לעבר הדלת ראה את אביו ב"ק מרן אדמו"ר הגה"ק הקדושת ציון זצוק"ל הי"ד עומד שם, ורצה לשאלו פשר הדבר, ואז נתעורר מחלומי.

ואמר רבינו מהר"ש ז"ל שראה בזה סימן מן השמים לעורר את הציבור לכוון פירוש המלות, ותפלה בלא כוונה כגוף בלא נשמה.

עניני תשובה [ב]

אם עוונותיכם היו מבדילים
ביניכם לבין אלקיכם

ליל שבת קודש פרשת נצבים באחד השנים הוכיז רבינו מהר"ש ז"ל בשם ספרים הקדושים (ראש בשמים פרשת נצבים), שדוד המלך ע"ה אומר בתהלים (ק; ו) כי עמך הסליחה למען תוורא, ויש להקשות הרי איפכא מסתברא, דכיון שהקב"ה

מוחל וסולח לעוונותינו, אין לנו לירא ולפחד כל כך מלעשות עבירות, שהרי אפילו כאשר נעבור ח"ו על איזה עבירה, יכולים אנו לעשות תשובה וימחול לנו הש"ת. משא"כ אם לא היה הקב"ה מקבל תשובתנו, אז היה המורא והפחד בירת שאת וביתר עז, ואם כן למה אמר דוד המלך כי עמך הסליחה למען תוורא.

ותוצרו, שכאשר אדם עושה עבירות רח"ל, נעשה מסך המבדיל המפסקת בינו לבין אביו שבשמים, כמו שאמר הכתוב (ישעיה נב, כ) כי אם עוונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלקיכם, וזה גורם שנעשה מרוחק מהש"ת ומשוקע בגשמיות, ומסיר יראת ד' ויראת חטא מעל פניו. אמנם כאשר האדם חוזר בתשובה, והקב"ה מוחל וסולח לעוונותיו, אז מסתלק המסך המבדיל ומתקרב להש"ת, ועל ידי זה מתמלא חיל ודעדה מפחד הדר נאמנו של הש"ת, שצופה ומביט על כל מעשיו ויודע כל מחשבותיו. וזהו הפירוש, כי עמך הסליחה, שעל ידי שהקב"ה מקבל תשובתנו,

צור צדיק מושיעי

אין אדם שומע לי ומפסיד

סיפר הרה"ח ר' אלימלך בלומענבערג ע"ה, שפעם לפני הרבה שנים [בשנת תש"ו לפ"ק בערך] הציעו לו לשרת כש"י בימים נוראים עבור תשלום שבע מאות דאללער אשר בימים ההם היתה סכום עצום ביותר, אך דא עקא שרוב המתפללים היו מתחרשים והולכים לפי רוח הזמן, ולא ידעו לשת עצה. והציע לפניו בנו הרה"ח ר' שמעון ע"ה שכאשר יכנס בפתקא לרבינו מהר"ש ז"ל [אשר התגורר אז בשכונת הווענסטאד] אולי ראוי שהוא יכנס איתו עמו וישאל את פי רבינו מהר"ש ז"ל כדת מה לעשות, ומנה ונגמר לעשות כן.

כאשר נכנס אל הקודש פנימה הציע לפני רבינו מהר"ש ז"ל את שאלתו הנ"ל, והשיב לו רבינו מהר"ש ז"ל, ר' אלימלך, הרי אתה מאז ומתמיד איש חסיד, והרי אתה מתפלל אצל הרב מקלויזנבערג, ומסתמא מתפללים

למען תוורא, על ידי זה אנו באים לידי יראת שמים.

הבא לטור מסייעין אותו

תחת אחד השיחים התבטא רבינו מהר"ש ז"ל ואמר, "סאי" נישט אזוי שווער תשובה צו טוען ווי מ'מינימ".

(מפי הרה"ח ר' שלום גרשון אונגער שליט"א אב"ד זאבנא)

עניני שלום [ג]

בעלם אלקים עשה את האדם

פעם לפני הרבה שנים (בערך בשנת תשכ"ט לפ"ק) ביום שבת קודש בבוקר בשעת תפלת מוסף התלקחה איזה ריב ומחלוקת בין שני אנשים בבית מדרשנו בפני קהל ועדה, ואחד הרים ידו על חברו. ואחר ונודעו רבינו מהר"ש ז"ל מאוד ומיד כיסה את פני קדשו במלתו עד למטה, ונענה ואמר בערך בראי לישראל, "או מ'קוקט ווי אידן הייבן הענט, פארלירט מען דער צלם אלקים!"

(מפי הרה"ח ר' ליבל האממער שיחי' שהיה נוכח שם)

שם בחמימות ובהתלהבות, לא נראה בעיני שתעשה כזאת ללכת להתפלל בקהלה של מתחרשים והולכי קדימה. אם המזון מזומן עבורך מן השמים, אזי יזמין לך הש"ת את המזון ממקום אחר, ולא תפסיד מאומה".

והנה לצורך פרנסתו עסק ר' אלימלך בסחר מוכרת קרקעות (רע"ל אסמעי"ט בראקער בלע"ז), ויהי כאשר אך יצא מפני רבינו מהר"ש ז"ל פגש בחדר ההמתנה איש אחר, ואמר לו הלה, "אלימלך, נחזיק לי לקנות בית, אולי יש לך בית עבורי?" ושאלו כל הפרטים, ונזכר שלפני שעה קלה כאשר המתין להכנס אל רבינו מהר"ש ז"ל נגיש אליו איש אחר והגיד שרצה למכור ביתו בהקדם ומסר לו הפרטים וכו', על כן הציע לפני האיש השני את הבית ההוא, ואכן בא המקח לידי גמר, והריחז ממקח זה סכום שבע מאות דאללער בדיוק, ויהי לפלא.

(מפי אחד מנכדיו שיחי')

מדוע צועקים ואינם נענים

עוד הוכיז רבינו זצ"ל בענין זה, הא דמתאמרא משמיה דרה"ק הרבי ר' שמעלקא זצ"ל, אהא דאיתא במדרש (מדרש תהלים שו"ח זא, ת ועוד), מדוע צועקים ואינם נענים, מפני שאינם מתפללים כש"ם. ולפי פשוטו הפירוש, שכבר התפללו כל כך הרבה תפלות על הנאולה ולא נענו, מפני שאין שם שמים שגור בפרהם תמיד. אבל בדרך רמז יש לפרש, שאין מתפללים עבור שם ד' ועבור גלות השכינה, דהיינו שכאשר מתפללים על הנאולה הרי הם נותנים דעתם על צער עצמם, ואין מכוונים על צער השכינה.

וכזה גם אמר הרה"ק הרבי ר' שמעלקא זצ"ל לבאר מה שאמר חז"ל (תהומות שו"פ תולדות ס" ב"ד, ועוד) עה"פ (בראשית כו, לח), וישא עשו קולו ויברך, שהקב"ה נתן לעשו שכר גדול בשביל הרמעות שהוריד, וזהו המעט אריכות גלות אדם. ולכאורה קשה, בני ישראל בגלות כבר שפכו דמעות כמים, והיו ראוי שהדמעות של עשו הרשע יהיו בטלים בהדמעות של בני ישראל, שיש הרבה שיעורים של ביטול, כגון חד ברחי ביטול בששים ביטול בבאה, והדמעות של עשו היו צריכים להיות בטלים באלפי אלפים.

בקרב קדושים [ב]
לקיים בנו חבמי ישראל

סיפר ב"ק מרן אדמו"ר עפ"ר שליט"א, שמוצג"ק פרשת שקלים שנת תשכ"ח לפ"ק במלוא מלכה, אחר שנשתתק ב"ק האדמו"ר ר"י מסאממאר זצ"ל ל"ע, שח רבינו מהר"ש ז"ל לעורר רחמים עבורו, ובתוך הדברים אמר רמז בנוסח התפלה (יעלה ויבא) והושענו בו לחיים טובים, שהתיבות לחיים טובים עולים בניגמא שמו של ב"ק האדמו"ר מסאממאר זצ"ל ויא"ל ב"ן תנ"ה.

ותרת הכבוד

סיפר הרב שמחה פנחס שטראהלי שליט"א משב"ק ששמוע מפי רבינו מהר"ש זצ"ל, שסיפר לו שבזמן זמן פנחס הלוחמה בהיותו בעיר בודאפטט יע"א נודמו לו פעם להיות אצל ב"ק האדמו"ר ר"י מסאממאר זצ"ל שב"ק בסעודה שלישית רעוא דרעין, וכיבר את רבינו מהר"ש זצ"ל לבדך ברכת המזון על הכוס, למרות שהיה מודקדק הרבה לבדך בעצמו [גם רבינו מהר"ש זצ"ל היה נוהג לבדך ברכת המזון על הכוס בסעודה שלישית בעצמו, ולא כיבר אחרים אלא פעמים בודדים, כגון הנה"צ אבר"ק ווייצענר זצ"ל, גיסו ב"ק האדמו"ר ממילוואק זצ"ל, ב"ק האדמו"ר מוועהיל זצ"ל, והרה"ג אבר"ק קומפלגין ז"ל].

[וסיפר הרה"ח ר' ליבל האממער שיחי', ששמוע מב"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זצוק"ל פעם לפני הרבה שנים כדברים האלה, שרבינו זצ"ל היה נוכח שם, וגם אחיו הצעיר מרדכי דודל הי"ד. הילד מרדכי דודל הי"ד שהיה אז צעיר לימים רחש והלך מתחת השלחן, ומשמש במלבושו של ב"ק האדמו"ר מסאממאר זצ"ל בסוכרו שהיו אביו הק' רבינו מהר"ש זצ"ל, ורצה שוביבהו ויתננו על ברכיו. אמר לו ב"ק האדמו"ר מסאממאר זצ"ל בצחות לשונו, "וואס מיינסטו, ביזט עפעס א מיוחס דא...?" השיב לו הילד מרדכי דודל הי"ד בשנינות ובפקחות, "אי, אך בין א צאנזער אייניקל, דער רב איז אויך א צאנזער אייניקל?" העלה ב"ק האדמו"ר מסאממאר זצ"ל בת שחוק על פניו ואמר, "גערעכט, גערעכט...".]

ואמר לתרין, שכל זה הוא מין בשאינו מינו, אבל מין במינו אפילו באלף לא בטיל (עי' חולין זח), ועשו הרשע לא כבה על רוחניות אלא על גשמיות, שבה בשביל שיעקב לקח הברכות. והכי נמי בני ישראל בעוה"ד אין בוכים על צער השכינה, אלא על גשמיות, כגון פרנסה ובריאות הגוף. אם כן הוי דמעות ישראל מין במינו עם דמעות עשו הרשע, לכן אין דמעות עשו בטיל. אבל אם אכן היו בני ישראל בוכים ומתפללים על צער השכינה באמת, אז מיד היו נגאלים.

לפני ד' ישפוך שיחו

פעם כאשר הוכיז רבינו זצ"ל דברי הרה"ק הרבי ר' שמעלקא זצ"ל הנ"ל הסמך לזה דברי רבינו הבעל שם הק' זי"ע, עה"פ (תהלים קכ, א) תפלה לעני" כי יעטוף"ו ולפני ד' ישפוך שיחו, שאמר לפרש דעני" מרמז על משה צדקנו דכתיב ביה עני רוכב על חמור, ויעטוף"ו מתפרש מלשון אחור, והפ' תפלה לעני" כי יעטוף"ו, המעט למה נאמר משה ועדיין לא בא לגאולו, מפני שכל אחד מתפלל על צרכי עצמו, אלא נצרך, ולפני" הוי"ה ישפוך שיחו, שישפוך שיח ויתפלל על גלות השכינה, ואז יבוא משה ונושע בגאולת עולמים.

(מכתבי הרה"ג ר' פישל וויינבערגער שליט"א אבד"ק טורקא ירושלים)

עבודת נפתלי

אורח חיים, הדרכות ישירות ותוכנית סוכה
מאת ב"ק מרן אדמו"ר הגה"ק מוה"ר שניידר

עניני תפלה [א]

שתיקה יפה בעת התפלה

סיפר הרה"ח ר' אברהם גאלדבערג שיחי' מטאראנאטא, שפעם אחר שהניח רבינו זצ"ל תפילין לאחד מכניו, אמר רבינו זצ"ל לבנו, "אלסט שטיין אויף א פלאץ וואו מ'לאזט דיר דאווענען".

שכינתא בגלותא

סיפר רבינו זצ"ל (ברשת התעוררות לקראת ראש השנה, ובעוד הרמנויות), ששנה אחת ביום א' הראש השנה קודם תקיעת שופר השמיע הרה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג זי"ע דברי כיבושין והתעוררות לתשובה ותיקון המעשים. והתבררה ללהב יצאת והציבור נתעוררו מאוד לתשובה ונענו כל העם בבכיה, ואחר כך ערכו את התפלות בהתלהבות גדולה. וכן היה שוב למחרת ביום ב' הראש השנה, שהתפללו וערכו עבודת הקודש במעלה עליונה.

והיו למחרת ביום צום גדליה כאשר נכנס הרה"ק הרבי ר' שמעלקא זצ"ל לתפלת שחרית, נענה ואמר, שלפלא בעיני שערין לא בא משה צדקנו, כי אחר עבודת שני ימי ראש השנה בהתעוררות עצומה היה בטוח שיזכר לביאת

המשיח. אלא וודאי המעט, מפני שכל אחד התפלל על צער עצמו, ולא על צער השכינה הקדושה, לכן עדיין לא נושענו.

ואמר אז לפרש את הפסוק (שמואל א, כו) מדוע לא בא בן ישי גם תמול גם היום אל הלחם, שכונת הפסוק, מדוע לא בא בן ישי, דהיינו משיח צדקנו שהוא מגוע ישי, על זה בא כמשיח, גם תמול, היינו יום א' הראש השנה, גם היום, יום ב' הראש השנה, אל הלחם, שנתנו דעתם על צרכיהם הגשמיים, "פאר זייער אייגענע פרנסה, און אויף זייער אייגענע ווייטאג", ולא התפללו על גלות השכינה וביאת המשיח.

והוא על דרך מה שידוע מתיקוני וזהר (תי' ו, כב), ווי לון לבני נשא, דקוב"ה אסיר עמהון בגלותא, ושכינתא אסירת עמהון, ואחר כך, אין חבוש מתיר את עצמו מכית האסורים, ופרקא דילה דאדיר תשובה וכו', ויפן כה וכה וירא כי אין איש (שמות כ, ב), אלא איש לדרכו פנ, בעסקן דילהון, באורחין דילהון וכו' בלחו צווחין בצלותין ביומא דכפוי כבלבים, הו, הב לנא מוונא, וסליחה וכפרה וחי, כתבנו לחיים וכו' דלא אית מאן דקרא ליה בתיובתא, דרחור שכינתיה לקוב"ה וכו'.

סיפורי הגאון ר' יוקל מגלוגא ז"ל

- חיבת הדת לאר"ג אהל -

הוי זהיר בנחלתן שלא תבויה

הגאון ר' יוקל מגלוגא זצ"ל היה בן המהר"ם טיקטין ז"ל, וזקנו של אא"י הרה"ק מראפשיץ זי"ע. [כ"פ מרן אאומ"ר הגה"ק מצאנא זי"ע אמר, שבעדי המהר"ם טיקטין ז"ל הם המיוחסות היותר גדולים שבדור].

הגאון ר' יוקל מגלוגא ז"ל כיהן תחילה ברבנות בעיר בראד יע"א, אמנם היה צדיק נשגב ובעל רוח הקודש, וראה על פני אנשי העיר העבירות שעברו, והוכיח אותם בשבט מוסר ובדבירים בושים, ואף לא חת מפני העשרים, ובוה עורר על עצמו שנאת תושבי העיר, עד שמסרוהו לשלטונות, והוכרח לברוח מבכראד.

ונשאר בלי מקור פרנסה, ולרש אין כל. ואודמנ מילתא שבאותה פרק חיפשו בני עיר גלוגא יע"א רב ומרא דאתרא. וכינת הגאון ר' יוקל ז"ל רגליו לגלוגא, וניגש לאחד מטובי הקהל וביקש ממנו שירשה לו לדרוש בבית המדרש, כי רצה לקבל משרת הרבנות ולפרנס את ביתו בכבוד.

אך כיון שהיה הגאון ר' יוקל ז"ל עני מרוד, ומלבושו היה קרוע ובלוי, היה נראה כמו עני ארחי פרחי, ודימה הלה שהגאון ר' יוקל ז"ל מנהל בו, ולא נתן לו רשות לדרוש. הגאון ר' יוקל ז"ל הקפיד עליו, ומיד נעדר הלה ושבק חיים לכל חי רח"ל. כאשר שמע ראש הקהל מה שאירע, נתן רשות להגאון ר' יוקל ז"ל לדרוש בבית המדרש.

ולפני שדרש הגאון ר' יוקל ז"ל בפלפולא דאורייתא ליישב דברי הרמב"ם החמורים גג על גג כדרכה של תורה, פתח תחילה במילתא בדבריותא, על לשון המשנה בריש מסכת קידושין (פ"א מ"א), **האשה נקנית בשלש דרכים וכו', נקנית בכסף, בשטר, ובביתא**.

ואמר כדברים האלה, **רב בעיר הוא בבחינת זכר המושפע, כי מושפע על אנשי העיר, ואנשי העיר הם בבחינת אשה, שהם מקבלים את דבריו. והמרא דאתרא צריך להשגיח על אנשי העיר שלא יחטאו ח"ו, וכמו אשה שלא מצלת את בעלה מן החטא. ואבל אני לא אנשי שנתעברו עכו"תי, אלא אשהו עליכם בעיני פקחא**.

ומרומז בהמשך דברי המשנה, **האש"ה נקנית בכס"ף**, שיש רבנים שנותנים כסף לראש הקהל בכדי שיקבלוהו לרב ואב"ד, בשט"ר, ויש רבנים שכאשר רוצים למנות אותם כותבים ושולחים אליהם שטר קאנסוס, ובבאי"ה, אבל אני באת"י בעצמי להתמנות על לרב ואב"י".

סיפורי צדיקים ועובדין טבין
סוסר פאר צדיק, לשון חסידים **טבין**
כ"פ מרן אאומ"ר הגה"ק מרה"ש זצוק"ל

והיו נוכחים שם כמה לומדים מופלגים, ואחד מהם הרע הדברים בעיניו, ואמר בדרך צחות, **"אה, רב מנגיד אמאן דמקדש בביאה** (קידושין כ"ב)". הקפיד עליו הגאון ר' יוקל ז"ל ונזף בו באומרו, **"ליצנט?!"**, והאיש ההוא נפטר מיד והלך לעולמו רח".

ויחדרו כל אנשי העיר, וקיבלו את מרותו, ומינהו לאבד"ק גלוגא, ובאו אליו לבקש סליחות ושזורה להם דרך תשובה על חטאותיהם.

סיפורי הגאון הרבי ר' יהונתן אייבשיץ ז"ל

- להג' דחובא דהילולא כ"א אהל -

ששים המה מלכות ששים מסכתות

הגאון הרבי ר' יונתן אייבשיץ זצ"ל כבר בהיותו עלם צעיר בן י"ז שנה היה אדם גדול בענקים, וניהל את הישיבה של חמו בעיר פראג יע"א, ובין תלמידיו נמנו כמה גדולי עולם. והרבי ר' יונתן ז"ל כידוע היה גאון אדיר בחכמת התורה, אבל היה גם בקי הרבה בשאר חכמות העולם, והיה מקורב למלכות וערך ויוחסים עם הכמרים ואנשי המלכות.

וכותב באחד מספריוֹ שעלה בידו לבטל גזירת המלכות אשר אסרו להדפיס את הש"ס רח"ל. כי הטעם המדומה למה אסרו להדפיס את הש"ס הוא מפני שהנכרים העלילו שכתוב בש"ם דברים נגד הנכרים ונגד דת הנצרות, והרבי ר' יונתן ז"ל הראה בעליל שכל דברי הש"ס הם אמת לאמיתא, חכמת אלקים חיים, ואין בהם עיקש ונפתול, ויישב הכל כיד ד' הטובה עליו.

ואו התירה המלכות שוב להדפיס את הש"ס, וליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר, ושוב יכלו לצלול במימי התלמוד אחרי שכבר היו צמאים לדבר ד' זמן זמנים טובא.

עבדו רבנו שלמה

כימו של **הגאון הרבי ר' יונתן אייבשיץ זצ"ל** התלקחה מגיפה קשה וכמה יולדות נפטרו בעת הלידה רח"ל, ושיחורו על פתחו של הרבי ר' יונתן ז"ל לדעת את המעשה אשר יעשו, ונתן להם הרבי ר' יונתן ז"ל קמיעות, והמגיפה נעצרה.

אך דא עקא, שאיה בני אדם זייפו הקמיעות של הרבי ר' יונתן ז"ל, והכניסו בהם דברים זרים מהכת ש"ץ ימ"ש, שיהא משמע שח"י הרבי ר' יונתן ז"ל נוטה להכת ש"ץ. והביאו הקמיעות המזויפים לפני **הגאון רבי יעקב עמדין זצ"ל**, וכידוע היה לוחם נלהב נגד הכת ש"ץ, לכן יצא נגד הרבי ר' יונתן ז"ל בחורב חזנית, ואש המהלכות ללהב יצאת כידוע, והעבי"ץ ז"ל הרעיש תבל

מזרז זו נערך בסיוע דידתו
דעני העד נבשר רוב' **יושע חיים גריסל-טט** ה"ו

ומלואה נגד הרבי ר' יונתן ז"ל, גם **הגאון בעל פני יחזעז** ז"ל עמד לימין העיב"ץ ז"ל. אמנם באמת הרבי ר' יונתן ז"ל היה חף מכל פשע, כי לא היה משתייך ח"ו ליה עיקר להכת ש"ץ, ואדרבה הוא עצמו הכריז חרם נגד הכת ש"ץ. לכן טען הרבי ר' יונתן ז"ל שביאו את דבר המשפט לדין תורה לפני רבנים וישיבים על מין, ויחברו הדבר כשמלה לעין כל. ואכן כן עשו, שנתאספו כשתי מאות רבנים בערך, גדולי עולם אשר העניקו חמה בקומתו, ובראשם **הגאון ר' יוקל מגלוגא ז"ל**, ואחר שנשאו ונתנו בדבר הוציאו פסק דין שהצדק עם הרבי ר' יונתן ז"ל, והצדיק שגזיק דמעיקרא.

וסמכן ונראה לשעת המהלכות אודמנ מילתא שהיו **צדיקים** שהניחו בארון הספרים ספרי הרבי ר' יונתן ז"ל וספרי העיב"ץ ז"ל זה לזה גז, ונפל אחד מהספרים, והביט מזה רכיון שאין שלום ביניהם אין להניחם ביחד. אבל אחר שנסתלקו שני הצדיקים לגוי מרומים, הניח **צדיק אחד** שני ספריהם יחד זה אצל זה, ולא נפלו מארון הספרים, נענה אותו צדיק ואמר, **"שמעו מינה שכבר עשו שלום ביניהם בעולם העליון"**.

סיפורי הרה"ק רבי מאטילי מהארנאסטייפל זי"ע

- להג' דחובא דהילולא קדישא כ"ב אהל -

ידיו רב לו בנגלה ובנסתר

אא"י הרה"ק רבי מאטילי מהארנאסטייפל זי"ע כידוע היה גאון עולם, וכבר **בהיותו בן עשר שנים רבו את כל הש"ס בעל פה**. וגדולי ארץ הפליאו גדלותו בתורה. והיה מחונן במוח נפלא, ואמרו החסידים שהוא ירש חריפות השכל מוקיע הרה"ק **בעל התניא זי"ע**. שכידוע היה נבדו, וזקנתו הרבנית בדורה לאה ע"ה א"ח הרה"ק **מנשערקאס זי"ע** [אשר תגדל אצלו], היתה בת הרה"ק **רבי בעריש מלובאוויטש זי"ע** [ה"מיטעלער רב], ואמנם אא"י הרה"ק מהארנאסטייפל זצ"ל נקרא מרדכי דוב"ב על שמו שהיה נקרא דוב בער [בן הרה"ק בעל התניא זצ"ל [ואמנם היתה נקראת בדורה לאה ע"ש בתו של הרה"ק בעל התניא זצ"ל].

וסיפרה לי זקנתה הרבנית הצדיקת **מרה"א אא"י הרה"ק רבי שלום אליעזר זצ"ל** הרה"ק **רבי מאטילי מהארנאסטייפל זצ"ל**, שהיתה בתו של **אא"י הרה"ק רבי מאטילי מהארנאסטייפל זצ"ל**, שכבר מילדותו היה אביה הק' איש פלא. **שבהיותו בן שבע שנה כבר היה לו בהירות בכל הש"ס** [אבל עדיין לא ידעו בעל פה, רק ברבות השנים בהיותו בן עשר שנה וכנ"ל].

וכשהיה אא"י הרה"ק רבי מאטילי מהארנאסטייפל זצ"ל ילד צעיר מדי לילה

בלילה, באישון לילה כאשר ניעור משנתו, ונשאר בני המשפחה כבר היו ישנים, יצא ממנתו והניח עצמו לישון על גבי קופסא גדולה של ברזל, אע"פ שהיו על גביו מסמרות ולא היה נוח ונעים לשכוב שם [הקופסא היה נקרא בשפה המדוברת קופער"ט, שבמי קדם לא היו מתוקן בהבתים אדונות וארגזים כמו היום, אלא בכל בית היה קופסא גדולה של ברזל ועופרת, והיה הכיסוי נפתח מלמעלה, ואף היה בו מנעל לסגורו, ועל גביו היו יוצאים מסמרות רחבים].

ואף אחד לא ידע מזה, והסתריו הדבר מבני המשפחה. אבל פעם הוצרכו באישון לילה לחפש בהקופסא איזה חפץ, והבחינו באא"י הרה"ק רבי מאטילי מהארנאסטייפל זצ"ל שהיה ישן על גבי הקופסא. ושאלוהו מה זה ועל מה זה, ודחה אותם באמתלא שזה היה יכול לסבול חום מזג האויר, לכן הניח עצמו לישון שם. אבל בהמשך הזמן נדעו שהיה מניח עצמו לישון על גבי הקופסא מדי לילה בלילה, ושאלוהו, **"למה אתה ישן על גבי הקופסא"**, כי כמובן היה מוזר שילד צעיר יישון שם.

והשיב אא"י הרה"ק רבי מאטילי מהארנאסטייפל זצ"ל, **"כאשר ישנים במטה אין תאבין להקצין ולקום מהמרות הבוקר, משא"כ כאשר ישנים על גבי הקופסא, כיון שלא נעים לישון שם [כי היו יוצאים על גבי מסמרות], חושקים ממילא לקום וללכת לבית המדרש ללמוד"**. ואמנם לא לחנם נתגדל להיות גאון עולם.

וכברות השנים חיבר אא"י הרה"ק רבי מאטילי מהארנאסטייפל זצ"ל שאלות ותשובות **עמק שאלה**, וידו ר' עמו והיה לו סייעתא דשמיא בכתיבת התשובות".

וסיפרה לי בתו היא זקנתה הרבנית הצדיקת מראפנצער ע"ה [שהיתה בעלת מוח ומלומדת], שאחר זמן מה לקחו כ"פ מרן **אאומ"ר הגה"ק מצאנא זי"ע** כחתן לבתו, ובעת הנישואין היה אא"י הרה"ק רבי מאטילי מהארנאסטייפל זצ"ל בן ט"ו שנה.

ולפני החופה הוליוכ כ"ק אאומ"ר מצאנא זצ"ל לבטול במקוה כנוהג, ואחר כך שיבחו כ"ק אאומ"ר מצאנא זצ"ל, **"כזהב ביי אים ענען א טבילה, פאר א מקובל א בן ארבעים וואלט עס איך גענוען שיינע כוונות"**, ואמר כן למרות שלא היה אא"י הרה"ק רבי מאטילי מהארנאסטייפל זצ"ל אלא בן ט"ו שנה. ומובן מאליו שר"ק אאומ"ר מצאנא זצ"ל היה מבין גדול בכגון דא.

מסרו נפשם כמו עולות ושלמים

הצאר הצורך הוא מלך מדינת רוסיא, ציער את ישראל וגזר כמה גזירות קשות, וביניהם אסר לבעות ישראל לגלח שערות ראשן, בכדי לבטל מה שנהוג מאז ומקדם בכל תפוצות ישראל אשר נשואה גילחה את ראשה, וגם אסר לבני ישראל להתלכש

בכובע (קאפלע'ש) כדרך שנהוג ישראל, וגזר שמי שיעבור על כך ענוש יענש בכל חומר הדין.

וכל כוונתו היתה רק רשעות ולפרוץ גדר דת ישראל, כי מה היה איכפת ליה אם בנות ישראל יגלחו את ראשן. ואותו בני ישראל תושבי רוסיא בלית ברירה לבשו במזן כובע אחרת (קאשעלע'ר).

וכאשר השיא כ"ק אאומ"ר מצאנא זצ"ל את בתו עב"ג אא"י הרה"ק רבי מאטילי מהארנאסטייפל זצ"ל וכנוכר לעיל, התקיים שמות הנישואין במדינת רוסיא. לכן אמר כ"ק אאומ"ר מצאנא זצ"ל לבתו הכלה קודם הנישואין, דכיון שבמדינת רוסיא היה גזירת המלכות שלא לגלח השערות, והיתה גזירה חמורה ביותר, והדבר כרוך בסכנה, על כן רק תכסה את כל שערות ראשה במטפחת [כפי שנהוגים אח"י הספרדים], כי אין חיוב למסור הנפש על גילוח השערות".

אך בתו לא השיבה מאומה. ולמחרתו של הנישואין עשתה מעשה וגילחה את כל שערות ראשה כמסורות נפש כמנהגן של ישראל מקדמיו דנא.

כאשר נדעו הדבר לכ"ק אאומ"ר מצאנא זצ"ל שאל אותה פשר דבר, מדוע עשתה כן, כי כמעשה זו סיכנה את עצמה ואת אביה הק' אם היה הדבר נדעו למלכות. והשיבה שעשתה כן בכדי שאביה הק' כ"ק אאומ"ר מצאנא זצ"ל יכטל גזירת המלכות מכל וכל.

כשמעו כ"ק אאומ"ר מצאנא זצ"ל את דבריה, הניח את ראשו על ידו משך כמה רגעים, ונשתקע ברעיונותיו הקדושים והיה תפוס שרעפים, ואחר כך הבהיר ראשו ונענה ואמר, **"במסירות נפש שלך פעלת שיתבטל הגזירה"**.

וכך הוה, שאחר שתי שבועות הגיע הדיעה שנתבטלה הגזירה.

*

מקדמת דנא היה המנהג הותיק, וכן נוהג אצילע עד היום הזה, שמחרת החתונה אחר גילוחה הכלה כל שערות ראשה, אספו בני המשפחה סכום מעות, ונענו אותם להכלה [היה נקרא "שלייקר געלט"]. ובמדינת רוסיא באין ברירה הקול בעיניו הן מחמת גזירת המלכות, וכן גם ברוסיש-פולין כיון שהיו תחת ממשלת רוסיא. אבל אצילעו במדינת גאליציע שהיתה תחת ממשלת עסטרייך, לא היה גזירה כלל. וכל בת ישראל שכירה גילחה כל שערות ראשה, כפי שנהוג מאז ומקדם בתוקף.

ושמעתי מנ"כ מרן אאומ"ר הגה"ק זצוק"ל חיד"י, מעשה רב שעשה כ"ק מרן **אאומ"ר הגה"ק מנאבוב זצוק"ל** בעת כהונתו בעיר ווישניצא יע"א, שהיו יחידים אשר נשותיהם לא נהנו כל כך בצעיות, ושמוע אומרים על אשה אחת שגידלה שרעה תחת פיאת הראש (שייטל) ולא גילחה כל שערות ראשה, ונולד לה בן למול טוב,

המשך בעמ' ב'

ברכות והודאות ליידינו הנכבד הגה"ח' **משה יחזעז צוילב** שיחי' שגרב סכום הגזן להוצאת הדפוס לרגל הולדת ינו חילד הוך הגימול **אה"יה** נ"י בן נכדו האבדוך היקר ר' **שמואל אלעזר** שיחי' מטאראנטא בן בנו הגה"ח' **יצחק אט"ר שיחי'**

היי מרן צלפון אבני שושנים שכשם עונכס לביתו כן יכנס לתורה ולחופה ולמשעים טובים, ויזכר לגלגלו ולחנכו ולתוכמו לתורה וליראת שמים, ויהא שרבע שמחות כל הימים בביות גופא ונוראה מעליא

- דברים מיוחדים על קול באבוב, כגון מענינא דיומא או אומ"ר מן החדש -

ימי הרחמים והרחיצן	נימוני קודש	נוסח תפלות
ל"מים הנוראים	ל"מים הנוראים	י"ם הנוראים
4<7		9<7

הארות והזרות על גלינתו הנוכחי "אצרות רבותני" ותיקבלו בריצן, אפשר להשאיר מודעה במספר 8 (מהמע"ץ מנע"י)

605.615.8888